

VERPLICHT VERZEKERD!

Begin deze eeuw volgde ik als deeltijdstudent een studie fiscaal recht aan de Rijksuniversiteit Groningen. Met een jong gezin en een volle werkweek was dat best een drukke periode. Gelukkig gaven 'lessen' van bevlogen docenten mij meer inzicht in het waarom van bepaalde regels, wat erg hielp bij het snel doorgronden van de stof. Bij burgerlijk recht ging het vooral over: wie is aansprakelijk? Ik heb daar in mijn werk ook veel aan gehad, door het toe te passen in een iets andere vorm, namelijk: wie draagt het risico? Het gaf mij bijvoorbeeld meer inzicht in de wijzigingen in pensioenland, waar de meeste risico's inmiddels verlegd zijn van de werkgever naar de werknemers. Veelal gaat het om (her)verdeling van een risico tussen collectief of individueel, tussen opdrachtnemer en opdrachtgever of tussen werkgever en werknemers. Sommige risico's kun je zelf dragen, andere draag je gezamenlijk – denk aan coöperaties en broodfondsen – en sommige zijn onverzekerbaar. Die laatste categorie vraagt om overheidsingrijpen. Voorbeelden hiervan zijn de AOW – het verzekeren van een inkomen op de oude dag – of de WW voor het verzekeren van werkloosheid. Voor het overnemen van een dergelijk risico wordt uiteraard een prijs (premie) gevraagd.

Een ander voorbeeld van de verdeling van risico's is de inzet van een flexibele schil van werkenden. Het risico van doorbetalen in tijden waarin er weinig werk is, wordt zo gelegd bij deze werkenden en niet bij de opdrachtgever. Tegenover het dragen van het risico van (tijdelijk) niet werken staat in beginsel een premie. In de situatie van de flexibele schil betekent dit een hoger uurtarief in de tijden dat wel gewerkt wordt – althans, zo zou het moeten werken.

Column

Deze gedachte van premie en risico geldt ook voor arbeidsongeschiktheid. Kennelijk doet de zaligmakende markt zijn werk niet en gaat dit nu niet goed; veel ondernemers zijn immers niet verzekerd. Zij vinden de premie te hoog, hebben geen ruimte in het budget (te weinig omzet/winst), de verzekeraar accepteert het risico niet of de ondernemer denkt dit risico zelf te kunnen dragen.

Tijd voor een collectieve oplossing, is de gedachte in de 'polder'. Als onderdeel van het pensioenakkoord heeft de Stichting van de Arbeid daarom onlangs de uitonderhandelde contouren van een verplichte collectieve arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zzp'ers gepubliceerd. De hoofdlijn van dit rapport is dat van een bepaalde groep – zelfstandige ondernemers zonder personeel met winst uit onderneming, beroepsbeoefenaren 'met resultaat uit overige werkzaamheden', directeur-grotoaandeelhouders zonder personeel en meewerkende echtgenoten – over een grondslag (maximaal 30.000 euro per jaar) een premie (8 procent) wordt geheven voor een uitkering (maximaal 1.650 euro per maand). Op basis van de gedane belastingaangifte wordt de premie geïnd door de Belastingdienst (zie ook www.stvada.nl). Het idee van een verplichte verzekering is overigens niet nieuw. Eerder was er de Wet arbeidsongeschiktheid zelfstandigen (WAZ). Deze was geen succes en ook voor dit voorstel geldt dat niet iedereen wildenthousiast is.

Interessant vind ik de volgende zinsneden in het rapport: 'De discussie over de fiscale positie van zelfstandigen en ook andere arbeidsmarktaspecten valt buiten het bestek van dit voorstel. (...) Vraagstukken over de kwetsbaarheid, de fiscale positie en de marktmacht van sommige groepen zelfstandigen kunnen niet met dit voorstel worden opgelost.' Oké, dat betekent dat met deze verplichte AOV geen zekerheid gegeven wordt over de kwalificatie van de inkomsten als winst of loon; de welbekende DBA-discussie. Nu kan de Belastingdienst per opdracht beoordelen of er sprake is van loon, waar opdrachtgever en opdrachtnemer uitgaan van winst. Wat lost dit voorstel dan wel op? Niets?

Het staat er niet echt, maar juist door het niet op te schrijven en de fiscaliteit juist wel te benoemen, wekt het rapport de indruk dat dit de sociale-verzekeringspositie regelt. Met andere woorden, ben je voor deze inkomsten verzekerd via deze wettelijke verzekering, dan is er geen mogelijkheid om alsnog (bij de opdrachtgever) de premies sociale verzekeringen na te heffen. Hier zou een opdrachtgever enthousiast van moeten worden en daarom (graag) een extra vergoeding (premie) moeten betalen aan de opdrachtnemer.

REMKO HESSE

Fiscalist loonheffingen bij
en eigenaar van Foseti bv

